

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Poznaniu

LPO.411.010.04.2022

Pan
Robert Gawel
Wielkopolski Kurator Oświaty

Kuratorium Oświaty w Poznaniu
ul. T. Kościuszki 93
61-716 Poznań

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

D/22/509 – Działalność publicznych placówek doskonalenia nauczycieli w województwie lubuskim, wielkopolskim i zachodniopomorskim

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Kuratorium Oświaty w Poznaniu ¹ , ul. Tadeusza Kościuszki 93, 61-716 Poznań
Kierownik jednostki kontrolowanej	Robert Gawel, Wielkopolski Kurator Oświaty ²
Zakres przedmiotowy kontroli	Realizacja zadań z zakresu oświaty wobec placówek doskonalenia nauczycieli.
Okres objęty kontrolą	od 1 września 2019 r. do 31 sierpnia 2022 r. z uwzględnieniem dokumentów sporządzonych przed i po tym okresie.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu
Kontroler	1. Artur Piętas, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr LPO/197/2022 z 5 grudnia 2022 r. 2. Agnieszka Hofman, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/9/2023 z 5 stycznia 2023 r.

(akta kontroli str. 1-2)

¹ Dalej: Kuratorium.

² Dalej: Kurator Oświaty, od 29 marca 2016 r. do 15 lipca 2020 r. Wielkopolskim Kuratorem była Elżbieta Leszczyńska.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Wielkopolski Kurator Oświaty w latach 2019-2022 współpracował z placówkami doskonalenia nauczycieli, a także udzielał im akredytacji po spełnieniu przez nie niezbędnych wymagań. Kurator Oświaty podejmował działania w celu zapewnienia nauczycielom wsparcia doradców metodycznych w systemie doskonalenia zawodowego nauczycieli poprzez pozyskiwanie kadr odpowiednich do wykonywania tego rodzaju zadań. Prawidłowo przygotowano plan sieci doradztwa metodycznego oraz opublikowano na stronie internetowej Kuratorium wykaz publicznych placówek, w których doradcy metodyczni realizowali swoje zadania.

Kurator Oświaty organizował konferencje i narady m.in. dla przedstawicieli placówek doskonalenia nauczycieli⁵, na których omawiano aktualne potrzeby i problemy oświaty oraz metody ich rozwiązywania. Terminowo opiniowano plany pracy placówek, w których uwzględniono zadania obowiązkowe wynikające z rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 maja 2019 r. w sprawie placówek doskonalenia nauczycieli⁶ oraz formy i kierunki ich realizacji.

Przyznanie przez Kuratora Oświaty akredytacji trzem objętym szczegółowym badaniem placówkom prowadzonym przez Samorząd Województwa Wielkopolskiego nastąpiło po spełnieniu przez nie niezbędnych wymagań. Stwierdzona w toku kontroli nieprawidłowość dotyczyła niezłożenia przez członków dwóch zespołów akredytacyjnych kompletnych oświadczeń o braku okoliczności wykluczających ich z udziału w zespole akredytacyjnym, tj. oświadczeń o treści wymaganej w przepisach rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 października 2018 r. w sprawie akredytacji placówek doskonalenia nauczycieli⁷.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Dalej: PDN.

⁶ Dz. U. z 2019 r., poz. 1045, ze zm., dalej rozporządzenie PDN.

⁷ Dz. U. z 2018 r. poz. 2029, ze zm., dalej rozporządzenie w sprawie akredytacji.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

Realizacja zadań z zakresu oświaty wobec placówek doskonalenia nauczycieli.

Opis stanu faktycznego

1. W okresie objętym kontrolą organizację Kuratorium regulowały trzy zarządzenia Kuratora Oświaty z 2017 i 2021 r.⁸ Zgodnie z regulaminem organizacyjnym Kuratorium (§ 21 pkt 6) Wydział Rozwoju Edukacji wykonywał zadania dotyczące prowadzenia spraw doskonalenia zawodowego nauczycieli obejmujące m.in.: opracowanie planu sieci doradztwa metodycznego w porozumieniu z dyrektorami publicznych placówek doskonalenia, organizację i prowadzenie spraw powierzenia zadań doradcy metodycznego, opiniowanie planów pracy publicznych placówek doskonalenia nauczycieli, prowadzenie spraw dotyczących akredytacji placówek doskonalenia nauczycieli, współdziałanie z placówkami doskonalenia nauczycieli w realizacji zadań dotyczących diagnozowania potrzeb w zakresie doskonalenia nauczycieli.

(akta kontroli str. 4-46)

2. W latach 2019-2022 zakres współpracy Kuratora Oświaty z placówkami doskonalenia nauczycieli obejmował m.in.: (1) organizację cyklicznych spotkań z dyrektorami placówek doskonalenia nauczycieli i szkół w sprawie organizacji doradztwa metodycznego, realizacji kierunków polityki oświatowej państwa, przedstawienia wyników i wniosków z pełnionego nadzoru, uwzględnienia w procesach edukacyjnych zmienionych wymagań egzaminacyjnych na egzaminie ósmoklasisty i egzaminie maturalnym, (2) współorganizację konferencji, seminariów i porad, (3) współdziałanie w zakresie procedur rekrutacyjnych oraz wymianę korespondencji dotyczącej zatrudniania nauczycieli konsultantów i doradców metodycznych, (4) udzielanie konsultacji oraz pozostałych form wsparcia w procesie dostosowywania oferty do potrzeb nauczycieli, (5) upowszechnianie informacji o ofertach placówek doskonalenia nauczycieli, (6) współorganizację z placówką doskonalenia nauczycieli pilotażowego projektu edukacyjnego.

W okresie objętym kontrolą Kurator Oświaty występował do Centralnej Komisji Egzaminacyjnej o przekazanie danych na temat ostatecznie zweryfikowanych wyników egzaminów maturalnych stanowiących podstawę analiz wyników egzaminów. Ponadto, na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego zweryfikowano prowadzenie nauczania zdalnego w Wielkopolsce, według stanu na grudzień 2020 r.

(akta kontroli str. 582-715)

W sporządzonych przez Kuratora Oświaty sprawozdaniach z nadzoru pedagogicznego sprawowanego w poszczególnych latach objętych kontrolą wskazywano m.in. na:

- w sprawozdaniu za rok szkolny 2019/2020 – konieczność doskonalenia zawodowego dyrektorów i nauczycieli w zakresie problematyki ewaluacji wewnętrznej szkół, dotyczącej działań związanych z poczuciem bezpieczeństwa emocjonalnego uczniów, w tym budowaniem atmosfery sprzyjającej uczeniu się i poprawie wzajemnych relacji. Zasadnym było także podnoszenie umiejętności nauczycieli w zakresie nauczania zdalnego oraz zwiększanie wykorzystania narzędzi i zasobów

⁸ Zarządzenie nr 110.1.48.2017 Kuratora Oświaty z dnia 5 czerwca 2017 r. w sprawie regulaminu organizacyjnego Kuratorium Oświaty w Poznaniu (wraz ze zmianami), zarządzenie nr 110.1.28.2021 Wielkopolskiego Kuratora Oświaty z dnia 15 kwietnia 2021 r. w sprawie regulaminu organizacyjnego Kuratorium Oświaty w Poznaniu, a następnie zarządzenie nr 110.1.887.2021 Wielkopolskiego Kuratora Oświaty z dnia 10 grudnia 2021 r. w sprawie regulaminu organizacyjnego Kuratorium Oświaty w Poznaniu.

cyfrowych w kształceniu uczniów.⁹ Ponadto, we wnioskach z analizy wyników kontroli doraźnych, wymieniono konieczność wspomaganie szkół w zakresie interpretacji zapisów zaleceń poradni psychologiczno-pedagogicznych, poprzez przeprowadzenie szkolenia metodami warsztatowymi, przy współudziale pracowników poradni psychologiczno-pedagogicznych,

- w roku szkolnym 2020/2021 – (1) konieczność wspomaganie szkół i placówek w zakresie doskonalenia kompetencji nauczycieli i specjalistów w zakresie prawidłowej organizacji zindywidualizowanej ścieżki kształcenia, sporządzania wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania ucznia i indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego, ze szczególnym uwzględnieniem oceny efektywności podejmowanych działań. We wnioskach z monitorowania zapisano konieczność wskazania ośrodkom doskonalenia nauczycieli potrzeby organizacji szkoleń, które uwzględniałyby rozwiązywanie konkretnych problemów występujących w pracy z uczniami o zróżnicowanych potrzebach edukacyjnych. Ponadto, podkreślono konieczność doskonalenia kompetencji nauczycieli przedszkoli w zakresie rozwijania samodzielnej aktywności poznawczej dzieci w obszarze korzystania z nowoczesnych technologii,

- w roku szkolnym 2021/2022 – konieczność promowania wśród nauczycieli udziału w szkoleniach, kursach kwalifikacyjnych, studiach podyplomowych, dotyczących pracy z dziećmi o specjalnych potrzebach edukacyjnych.

(akta kontroli str. 716-835)

W planach pracy placówek doskonalenia zawodowego, pozytywnie zaopiniowanych przez Kuratora Oświaty¹⁰, ujmowano realizację szkoleń odpowiadających zaleceniom kuratora wynikających z prowadzonego nadzoru pedagogicznego. W planach pracy ujmowano m.in. szkolenia z zakresu prowadzenia zajęć rozwijających umiejętności uczenia się w pomocy psychologiczno-pedagogicznej z uwzględnieniem zróżnicowania potrzeb rozwojowych i edukacyjnych dzieci, indywidualizacji nauczania, pracy z uczniem z trudnościami w uczeniu i o specjalnych potrzebach edukacyjnych, wykorzystywania technologii informacyjno-komunikacyjnych w realizacji podstawy programowej, rozwijania kompetencji cyfrowych nauczycieli, organizacji i prowadzenia edukacji zdalnej.

(akta kontroli str. 836-1024)

3. W wyniku kontroli trzech wybranych planów pracy złożonych przez trzy placówki doskonalenia nauczycieli prowadzone przez Samorząd Województwa Wielkopolskiego stwierdzono, że:

- zostały one złożone Kuratorowi Oświaty w terminie określonym w § 28 ust. 2 rozporządzenia PDN,
- Kurator Oświaty zaopiniował wszystkie plany w terminie określonym w § 28 ust. 3 rozporządzenia PDN,
- w planach uwzględniono zadania obowiązkowe placówek oraz formy i kierunki ich realizacji, o których mowa w § 18 i § 20 rozporządzenia PDN.

(akta kontroli str. 836-1024)

4. W okresie objętym kontrolą do Kuratora Oświaty wpłynęło pięć wniosków o akredytację, złożonych przez wszystkie ośrodki doskonalenia nauczycieli, prowadzone przez Samorząd Województwa Wielkopolskiego. Na podstawie szczegółowej analizy wybranych do kontroli trzech wniosków o przyznanie akredytacji: Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Pile, Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Lesznie i Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Koninie, stwierdzono że:

⁹ sprawozdanie z nadzoru pedagogicznego w roku szkolnym 2019/2020: pkt 2.5 rekomendacje na następny rok szkolny s. 34, s. 81, s. 114 s. 120.

¹⁰ Opisanych w pkt 3 niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

– wszystkie jednostki złożyły wnioski o akredytację¹¹ wraz z pozytywną opinią Marszałka Województwa Wielkopolskiego (zgodnie z § 4 ust. 1 rozporządzenia w sprawie akredytacji),

– do każdego z wniosków załączono dokumenty wyszczególnione w § 4 ust. 2 pkt 1-4, i 7-8 rozporządzenia w sprawie akredytacji, tj.: statuty placówek, plany pracy placówek i sprawozdania z realizacji planów pracy za ostatnich pięć lat szkolnych, uzasadnienia wniosków zawierające własne oceny działalności placówek za okres ostatnich pięciu lat szkolnych, informacje o kwalifikacjach zatrudnionych kadr, opisy systemów zapewniania jakości (zgodnie z § 3 pkt 5 lit. a tego rozporządzenia) oraz dowody wniesienia opłat (zgodnie z § 13 ust. 1 tego rozporządzenia),

– każda z trzech placówek doskonalenia nauczycieli, których proces akredytacji objęto szczegółowym badaniem do wniosku dołączyła wnioski z analizy informacji pozyskanych od nauczycieli, szkół i placówek korzystających z ich ofert za ostatnich pięć lat szkolnych (zgodnie z § 4 ust. 2 pkt 5, w zw. z § 3 pkt 3 lit. c rozporządzenia),

– do każdego z trzech wniosków dołączono rekomendacje wyników badań zewnętrznych i wewnętrznych, w tym wyników ewaluacji placówek, na podstawie których przygotowano oferty placówek doskonalenia oraz planowano i podejmowano działania służące podnoszeniu jakości pracy (zgodnie z § 4 ust. 2 pkt 6, w zw. z § 3 pkt 3 lit. e rozporządzenia).

Zgodnie z § 6 ust. 1 rozporządzenia w sprawie akredytacji we wszystkich trzech przypadkach, w związku z wpływem wniosków o akredytację, Kurator Oświaty powołał zespół akredytacyjny. W skład zespołów wchodziło po dwóch pracowników Kuratorium, dyrektor szkoły oraz nauczyciel dyplomowany lub akademicki (zgodnie z § 6 ust. 1 pkt 1-3 rozporządzenia). Członkowie zespołów przed rozpoczęciem prac zespołu – na podstawie § 6 ust. 3 rozporządzenia - powinni złożyć kuratorowi oświaty oświadczenie, że nie zachodzą w ich przypadku wskazane w § 6 ust. 2 rozporządzenia okoliczności powodujące wyłączenie ich z udziału w pracach zespołu akredytacyjnego. Czterech członków zespołu akredytacyjnego do akredytacji Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Lesznie złożyło takie oświadczenia.

Czterech członków zespołu powołanych do akredytacji Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Pile oraz czterech członków zespołu powołanych do akredytacji Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Koninie nie złożyło oświadczeń o treści określonej w § 6 ust. 3, w zw. z § 6 ust. 2 rozporządzenia w sprawie akredytacji. Zagadnienie to opisano w dalszej części wystąpienia pokontrolnego, w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 47-218, 219-224, 259-347, 348-414)

W każdym przypadku zespół akredytacyjny przeprowadzał wizytę akredytacyjną. Po analizie wniosków i przedłożonych przez PDN dokumentów oraz po wizytach akredytacyjnych zespoły akredytacyjne sporządziły końcowe oceny działalności placówek wnioskujących o akredytację (zgodnie z § 7 ust. 7 rozporządzenia w sprawie akredytacji). Wszystkie trzy oceny, na podstawie § 9 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia zawierały stwierdzenia o spełnianiu warunków wymaganych do uzyskania akredytacji. Kurator Oświaty po rozpatrzeniu wniosków i załączonej do nich dokumentacji oraz po zapoznaniu się z przeprowadzoną przez zespół akredytacyjny oceną działalności placówek, na podstawie art. 184 ust. 3 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe¹², wydał dla wszystkich trzech PDN decyzje o przyznaniu akredytacji.

(akta kontroli str. 240-256, 257-259, 330-344, 345-347, 394-410, 411-414)

¹¹ Odpowiednio 29.05.2020 r., 20.07.2022 r. i 4.06.2020 r.

¹² Dz. U. z 2021 r. poz. 1082, ze zm.

5. W pięciu publicznych placówkach doskonalenia nauczycieli na terenie województwa wielkopolskiego w roku szkolnym 2019/2020 zadania doradcy metodycznego wykonywało 99 doradców metodycznych (w tym 52, którym zadania powierzył Kurator i 47, którym zadania powierzyły jednostki samorządu terytorialnego¹³). W roku szkolnym 2020/2021 było to 86 doradców metodycznych (w tym 71, którym zadania powierzył Kurator i 15, którym zadania powierzyły jst). W całym 2021 r. zadania doradcy metodycznego wykonywało 97 osób, a w 2022 r. 77 doradców metodycznych.

(akta kontroli str. 415-416)

Według stanu na 28 stycznia 2023 r. Kurator Oświaty powierzył wykonywanie zadań 75 doradcom metodycznym, przy zapotrzebowaniu wynikającym z prowadzonych naborów w liczbie 108 doradców metodycznych. Wyjaśniając przyczyny tego stanu Kurator Oświaty podał, że *zwiększenie dostępności doskonalenia nauczycieli umożliwiają nowe technologie informacyjno-komunikacyjne. Dla nauczycieli i szkół pragnących rozwijać się, dostępne są też coraz liczniejsze portale edukacyjne. Oferują one bezpłatnie elektroniczne czasopisma, e-booki, fora dyskusyjne, różnego rodzaju porady czy po prostu ciekawe materiały dydaktyczne i metodyczne. Dzięki nim pracownicy pedagogiczni szkół i placówek mogą w każdym i nieograniczonym czasie korzystać zarówno z form doskonalenia on-line, jak i bogatych źródeł wiedzy do samokształcenia. Nie znamy skali tego zjawiska. Jedno jest jednak pewne – placówkom doskonalenia nauczycieli, a tym samym doradcom metodycznym, wyrosła w ostatnich latach silna konkurencja, m.in. niepubliczne ośrodki doskonalenia nauczycieli. Szkoły i nauczyciele mają zatem wiele możliwości wyboru form wsparcia. Analizując przyczyny braku zainteresowania doradztwem metodycznym, nie można nie brać tego pod uwagę.*

(akta kontroli str. 414-415, 575-578)

W sprawie działań służących zapewnieniu pełnej obsady stanowisk doradców metodycznych Kurator Oświaty wyjaśnił, że:

- coroczne organizowane były spotkania z dyrektorami placówek doskonalenia nauczycieli oraz przedstawicielami Samorządu Województwa Wielkopolskiego w sprawie organizacji doradztwa, w tym omawiania wyników egzaminów zewnętrznych oraz wyników nadzoru pedagogicznego, a także potrzeb w zakresie doskonalenia nauczycieli,
- współdziałano z placówkami doskonalenia nauczycieli w zakresie opracowania procedur rekrutacyjnych doradców metodycznych wraz z organizacją uroczystości powierzeń zadań nowym doradcom,
- prowadzono z dyrektorami placówek doskonalenia nauczycieli konsultacje, których przedmiotem było zbieranie informacji na temat potrzeb w zakresie wsparcia nauczycieli i dyrektorów szkół przez doradców metodycznych poszczególnych specjalności. Wynikiem tych konsultacji było m.in. zwiększenie częstotliwości naboru na stanowisko nauczyciela doradcy metodycznego, włączenie dyrektorów placówek doskonalenia nauczycieli w poszukiwanie kandydatów na doradców metodycznych i promowanie pracy doradcy metodycznego wśród nauczycieli,
- promowano przykłady dobrych praktyk, które charakteryzują się wysoką wartością merytoryczną, programową i organizacyjną podczas spotkań, narad, seminariów i konferencji, jak również obejmowano patronatem wydarzenia i inicjatywy, które sprzyjają rozwojowi i popularyzacji efektywności nauczania.

(akta kontroli str. 575-576, 577-578)

¹³ Dalej: jst.

W latach 2019-2020 Kurator przeprowadził odpowiednio cztery i pięć, a w latach 2021 i 2022 po dwa nabory w celu powierzenia nauczycielom w kolejnych latach objętych kontrolą odpowiednio 29, 52, 18 i 58 stanowisk doradców metodycznych. W wyniku tych naborów funkcję nauczyciela-doradcy metodycznego powierzono: w 2019 r. i w 2020 r. 39 osobom, w 2012 r. ośmiu i w 2022 r. siedmiu osobom. Łącznie w okresie objętym kontrolą Kurator Oświaty przeprowadził 13 naborów, na 157 stanowisk doradców metodycznych, w wyniku których stanowiska doradców metodycznych powierzono 93 osobom.

(akta kontroli str. 417-419)

W latach 2019-2022 Wojewoda Wielkopolski, za pośrednictwem Kuratora Oświaty przekazał Samorządowi Województwa Wielkopolskiego środki na sfinansowanie wydatków związanych z zatrudnieniem nauczycieli-doradców metodycznych w placówkach doskonalenia nauczycieli, tj.:

- w 2019 r. - pierwotna kwota dofinansowania wyniosła 1.119,2 tys. zł, ostatecznie przekazana 339,1 tys. zł, a wykorzystano 270,5 tys. zł,
- w 2020 r. - pierwotna kwota dofinansowania wyniosła 4.000 tys. zł, ostatecznie przekazana 2.145,8 tys. zł, a wykorzystano 2.083,2 tys. zł,
- w 2021 r. - pierwotna kwota dofinansowania wyniosła 4.000 tys. zł, ostatecznie przekazana 3.530,0 tys. zł, a wykorzystano 3.489,5 tys. zł,
- w 2022 r. - pierwotna kwota dofinansowania wyniosła 4.000 tys. zł, ostatecznie przekazana 3.870,1 tys. zł, a wykorzystano 3.784,4 tys. zł.

(akta kontroli str. 1025-1051)

Do kontroli przedstawiono procedurę wyłaniania kandydatów na stanowisko doradcy metodycznego dla nauczycieli szkół i placówek oświatowych województwa wielkopolskiego. Regulowała ona postępowanie mające na celu wyłonienie nauczycieli – doradców metodycznych oraz sposób działania komisji do tego powołanych. Zgodnie z zapisami procedury ogłaszano o wszczęciu procedury wyłaniania kandydatów na stanowiska nauczycieli-doradców metodycznych, na stronie internetowej Kuratorium. W ogłoszeniach zamieszczano informację o przedmiotach lub specjalnościach objętych wspomaganiami, wraz z liczbą nauczycieli doradców, których zamierzano wyłonić. Zgodnie z procedurą w każdym ogłoszeniu podane były zadania doradcy metodycznego oraz miejsce ich realizacji¹⁴, informacja o sposobie realizacji zadań, wymagania konieczne i pożądane, wymagane dokumenty, informacja o terminie i miejscu składania dokumentów.

Szczegółowa analiza pięciu ogłoszeń o wszczęciu procedury wyłaniania kandydatów na stanowiska nauczycieli-doradców metodycznych wykazała, że warunkiem dopuszczenia do drugiego etapu postępowania było przedłożenie przez kandydatów dokumentów, potwierdzających spełnienie warunków określonych w § 25 ust. 2 pkt 1-6 rozporządzenia PDN. Wśród wymagań koniecznych wskazano te, odnoszące się do wymienionych przepisów rozporządzenia¹⁵.

(akta kontroli str. 420-423, 424-459)

Szczegółową analizą objęto powierzenie przez Kuratora w 2019 r. pięciu nauczycielom, zadań doradców metodycznych. We wszystkich przypadkach zadania doradców zostały powierzone na okres dwóch lat (zgodnie z przepisem § 25 ust. 6 rozporządzenia PDN). Ponadto w każdym przypadku w powierzeniu Kurator wskazał także szczegółowy zakres zadań nauczyciela-doradcy metodycznego oraz okres

¹⁴ Odpowiednio jedna z pięciu publicznych placówek doskonalenia nauczycieli z województwie wielkopolskim

¹⁵ kwalifikacje wymagane do zajmowania stanowiska nauczyciela w placówce doskonalenia, określone w przepisach w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli; 2) stopień nauczyciela mianowanego lub dyplomowanego; 3) co najmniej dobrą ocenę pracy; 4) udokumentowane osiągnięcia zawodowe; 5) kompetencje społeczne, interpersonalne i komunikacyjne; 6) umiejętności z zakresu technologii informacyjno-komunikacyjnej.

powierzenia zadań doradcy metodycznego, jak też wymiar zatrudnienia w placówce doskonalenia (zgodnie z przepisem § 25 ust. 5 pkt 1 i 2 i ust. 4 rozporządzenia PDN). W trzech przypadkach powierzono zadania w wymiarze dziewięciu godzin tygodniowo (9/18 etatu), a w dwóch przypadkach w wymiarze ośmiu godzin tygodniowo (8/18 etatu), zgodnie z przepisem art. 42 ust. 3 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela¹⁶. Przedłużenie powierzenia zadań doradcy metodycznego, poprzedzało zasięgnięcie opinii dyrektorów placówek doskonalenia nauczycieli, w których nauczyciele-doradcy metodyczni byli zatrudnieni. Przedłożone opinie zawierały ocenę sposobu realizacji zadań powierzonych doradcy metodycznemu oraz okres ich realizacji. Po upływie czasu powierzenia czterem doradcom metodycznym (spośród pięciu objętych szczegółową analizą) ponownie powierzono im zadania na okres trzech lat, przy czym w jednym przypadku zwiększono wymiar etatu z ośmiu do dziewięciu godzin.

(akta kontroli str. 498, 500-556)

Dyrektor Wydziału Rozwoju Edukacji podała, że w okresie objętym kontrolą Kuratorium nie otrzymało informacji o nieprawidłowościach związanych z zatrudnianiem nauczycieli-doradców metodycznych.

(akta kontroli str. 557)

W okresie objętym kontrolą do Kuratora wpłynęły 263 skargi. Żadna ze skarg nie dotyczyła działalności placówek doskonalenia nauczycieli, ani działań nauczycieli-doradców metodycznych.

(akta kontroli str. 558- 559)

6. W kwestii przeprowadzenia diagnozy potrzeb nauczycieli przed przygotowaniem sieci doradztwa metodycznego Wicekurator Oświaty¹⁷ wyjaśnił, że przy sporządzaniu diagnozy potrzeb nauczycieli oraz przygotowaniu planu doradztwa metodycznego musiał uwzględniać takie czynniki jak:

- organizację sieci ośrodków doskonalenia nauczycieli w Poznaniu, Kaliszu, Koninie, Lesznie i Pile działających według podziału terytorialnego, opartego o strukturę powiatów, przy jednocześnie elastycznej współpracy,
- ramowe plany nauczania w szkołach, w których każdy przedmiot jest nauczany na określonym etapie edukacji i z tygodniowo przypisaną liczbą godzin,
- sposób zatrudniania nauczycieli, który nie przekłada się wprost na organizację doradztwa metodycznego. W ocenie Wicekuratora Oświaty czynniki wpływające na złożoność trudności organizacyjnych, to: specyfika przedmiotów, zatrudnianie nauczycieli na część etatów, nauczanie w godzinach ponadwymiarowych oraz złożona struktura szkół,
- możliwość zatrudnienia doradcy metodycznego spełniającego wymagane kryteria, wobec zmniejszającego się zainteresowania pełnieniem tej funkcji,
- priorytety Kuratora Oświaty, który wzmacnia kierunki oddziaływania doradztwa metodycznego, a także wskazuje obszary oddziaływań wymagające wzmocnienia z uwzględnieniem kierunków polityki oświatowej państwa, wyznaczone na dany rok szkolny przez Ministra Edukacji i Nauki.

Wicekurator podkreślił, że *Wielkopolski Kurator Oświaty biorąc pod uwagę potrzeby nauczycieli, rekomenduje przyjęcie zasady, że każdy nauczyciel powinien mieć dostęp do doradcy metodycznego. Wypełnienie tej zasady wymaga zaproponowania określonej struktury zatrudnienia w poszczególnych ośrodkach. Stąd pomysł uwzględnienia czynników takich jak ramowe plany nauczania w szkołach i sposoby zatrudniania nauczycieli poprzez uwzględnienie dostępnych danych z Systemu*

¹⁶ Dz. U. z 2021 r. poz. 1762, ze zm.

¹⁷ Odpowiedzialny za sporządzenie planu doradztwa zawodowego

Informacji Oświatowej w postaci liczby etatów nauczycieli (im więcej godzin dydaktycznych objętych ramowym planem nauczania, tym większa jest liczba etatów dla poszczególnych przedmiotów). Wybór liczby etatów doradców metodycznych wspomaga model cyfrowy zbudowany w arkuszu kalkulacyjnym, który uwzględnia pierwsze trzy wspomniane czynniki. Model służył wyłącznie wspomaganie podejmowania decyzji, ponieważ nie może uwzględnić czynników niemierzalnych lub słabo mierzalnych. Dodatkowym ograniczeniem jest maksymalna liczba doradców metodycznych, których można zatrudnić, wynikająca z planów finansowych. Wielkopolski Kurator Oświaty zakłada, że w sytuacji gdy w danym ośrodku nie uda się lub nie jest możliwe zatrudnienie doradcy metodycznego poszczególne ośrodki w ramach współpracy poszerzą obszar działania poszczególnych doradców metodycznych. Upowszechnienie organizacji pracy zdalnej pozwala mieć nadzieję, że takie rozwiązanie, choć nie najlepsze, jest rozwiązaniem sensownym.

(akta kontroli str. 560- 569)

Na stronie internetowej Kuratorium (w zakładce „Doradztwo metodyczne”) zamieszczono wykaz publicznych placówek doskonalenia nauczycieli w województwie wielkopolskim, zgodnie z dyspozycją § 25 ust. 12 rozporządzenia PDN. Wykaz zawierał pięć publicznych placówek doskonalenia nauczycieli¹⁸ oraz specjalności nauczycieli-doradców metodycznych wraz z liczbą tych doradców w każdej placówce. Przy każdej placówce widniał aktywny odnośnik do jej strony internetowej. Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Koninie w przypadku języka polskiego wykazało osobno doradców dla nauczania tego przedmiotu w zakresie szkoły podstawowej i szkoły ponadpodstawowej. W pozostałych przypadkach wskazano nazwy przedmiotów/zakres doradztwa bez określania typu szkoły. Informacja na stronie internetowej była czytelna.

(akta kontroli str. 570, 571-574)

Zamieszczony wykaz nauczycieli – doradców metodycznych był wynikiem prowadzonych przez Kuratora naborów nauczycieli – doradców metodycznych oraz powierzania wyłonionym osobom zadań w zakresie doradztwa metodycznego.

(akta kontroli str. 498, 572-574)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Zgodnie z § 6 ust. 2 pkt 1-3 rozporządzenia w sprawie akredytacji członkiem zespołu akredytacyjnego nie może być osoba zatrudniona lub prowadząca zajęcia w placówce doskonalenia ubiegającej się o akredytację (pkt 1); małżonek, krewny lub powinowaty do drugiego stopnia, a także osoba pozostająca w stosunku przysposobienia, opieki lub kurateli wobec dyrektora placówki doskonalenia ubiegającej się o akredytację, osoby fizycznej będącej organem prowadzącym placówkę doskonalenia ubiegającą się o akredytację albo o wstępną akredytację, członka organów zarządzających i nadzorczych osoby prawnej będącej organem prowadzącym placówkę doskonalenia ubiegającą się o akredytację albo o wstępną akredytację (pkt 2), osoba pozostająca z dyrektorem placówki doskonalenia ubiegającej się o akredytację lub organem prowadzącym placówkę doskonalenia ubiegającą się o akredytację albo o wstępną akredytację w takim stosunku prawnym lub faktycznym, że może to budzić uzasadnione wątpliwości co do jej bezstronności (pkt 3).

Na podstawie § 6 ust. 3 tego rozporządzenia członkowie zespołu akredytacyjnego przed rozpoczęciem prac zespołu składają kuratorowi oświaty oświadczenie, że nie zachodzą przypadki określone w § 6 ust. 2 ww. rozporządzenia.

¹⁸ Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Kaliszu, Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Koninie, Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Lesznie, Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Poznaniu, Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Pile

Czterech członków zespołu akredytacyjnego powołanych do postępowania w sprawie akredytacji Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Pile i czterech członków zespołu akredytacyjnego powołanych do postępowania w sprawie akredytacji Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Koninie złożyło oświadczenia, w których potwierdzili, że znana jest im treść przepisu § 6 ust. 2 rozporządzenia, oraz że nie są zatrudnieni i nie prowadzą zajęć w placówce ubiegającej się o akredytację (co odpowiadało zapisowi § 6 ust. 2 pkt 1). W złożonych oświadczeniach brak było odniesień do pozostałych zakazów wymienionych w przepisie § 6 ust. 2 pkt 2 i 3 rozporządzenia w sprawie akredytacji.

(akta kontroli str. 220-224)

Kurator wyjaśnił, że: *Członkowie zespołu akredytacyjnego powołanego do postępowania w sprawie akredytacji Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Pile i członkowie zespołu akredytacyjnego powołani do postępowania w sprawie akredytacji Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Koninie złożyli oświadczenia, w których potwierdzili, że znana jest im treść przepisu § 6 ust. 2 powyższego rozporządzenia a zatem intencją tego oświadczenia było potwierdzenie spełnienia warunków określonych § 6 ust. 2 rozporządzenia. Ponadto członkowie zespołów akredytacyjnych oświadczyli, że nie są zatrudnieni i nie prowadzą zajęć w placówce ubiegającej się o akredytację ze względu na to, że jest to jeden z najczęstszych warunków wykluczających członków zespołu z postępowania akredytacyjnego.*

(akta kontroli str. 575-576, 577-578)

NIK zauważa, że treść § 6 ust. 3 rozporządzenia obliguje do złożenia oświadczenia o braku przesłanek wyłączających możliwość udziału w zespole akredytacyjnym, nie pozostawiając możliwości złożenia tylko częściowej deklaracji w zakresie, o którym mowa w § 6 ust. 2. Niewątpliwie w ocenie ustawodawcy zarówno zatrudnienie w placówce ubiegającej się o akredytację, jak również stosunki cywilne oraz relacje prawne i faktyczne osób zaangażowanych w proces akredytacji decydują o możliwości ich udziału w pracach tego zespołu. Istotność złożenia oświadczenia w treści odnoszącej się do wszystkich elementów wymienionych w § 6 ust. 2 wynika między innymi z tego, że środowisko, z którego wywodzą się kandydaci do zespołów jest nieliczne, a ocena zespołu w zakresie przyznania akredytacji musi być obiektywna.

IV. Uwagi i wnioski

Wniosek W związku ze stwierdzoną nieprawidłowością, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o egzekwowanie od członków zespołów akredytacyjnych oświadczeń o niewystępowaniu wszystkich okoliczności powodujących wyłączenie ich z udziału w pracach tych zespołów.

Uwagi Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosku

61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Poznań, 28 lutego 2023 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Kontrolerzy:
Agnieszka Hofman
Specjalista kontroli państwowej

p.o. Dyrektor
Karolina Wirszyc-Sitkowska

Artur Piglas
p.o. Wicedyrektor